

kerülnek egy lumpen kör-
ész pedagógiai munkánk

y múlva változik valami.
tervezi, hogy épít egy öt-
thont azoknak, akiknek
x.

Egy év múlva

nevelőotthoni igazgató,
k. A képeken kamaszlá-
an Zs. egykori osztályát
k. Zs. sorra veszi, ki hova
le. Nevek, emlékek, szá-
találkoztak, eljöttek hoz-
tük? — kérdelem. Zs. csak
szétszóródtak. Munkahe-
retnék. Nem kapok. Zs.
adná meg a címüket.
dem. Válaszának lényege

genként, egy újságcikk
i az életükbe, kíváncsis-
neki, hogy a lányok nagy
zetéből azokat az éveket.
érdeklődést, ami emlé-
nem is a nevelőotthonban
z előzmények miatt. Az-
A lányokat befogadó csa-
negyszer találkozott olyan
emberekkel, akik sértésnek
ba kerül.

avaiból a féltés beszél.
des pedagógiai tapasza-
st mégsem akarok hinni
nem a „mélylélektan” ér-
álló élet, a kezdés nehéz-
yi kapaszkodói.

Mária, Györgyi

rától volt nevelőotthon-
ágybérletben lakik, havi
edeti szakmája cipőfelső-
textilszakmában dolgozik.
intot keres. Várandós, a
an. Beteg volt, a kórház-
atta meg. Az apától csak
gyereke nevét. Szállás-
sincs. Csendes, szinte
tor mosolyodik el kissé,
hogy megkapta a papírt
kórházból majd ide hoz-
on félt attól, hogy inté-
karja nevelni. Hol? Igér-
gy szoba-konyhát. Elkép-
mondja? — nem tudom
n bizonytalan, egyet ki-
a gyerek. Legalább lesz

Mária egy sarokkal arrább lakik. Egy csa-
ládi ház két szobáját kapták férje szüleitől
nászajándékba. A kiságyban gyerek szuszog.
Hathetes. Mária élete szerencsésen alakult.
Tizenhét éves volt, amikor férjével megis-
merkedett. A fiú szülei megszerették. Az
anyós szerzett albérletet is, amikor kijött az
otthonból. Gép- és gyorsírást tanult, munka-
társaival nagyon jó viszonyban van. Nyu-
gott, kiegyensúlyozott. Akkor szomorodik el,
amikor azt mondja, hiába hívta szüleit, nem
jöttek el megnézni a kisfiút.

Györgyi négyéves kisfiával, férjével egy
szoba-konyhás lakásban él. Huszonhárom
éves.

— Abból a helyzetből, amelybe otthon ke-
rültem, csak az állami gondozás volt az egyet-
len út. Voltak jó és rossz napjaim az intézet-
ben. A tanárim azt szerették volna, ha gim-
náziumot végzek, de szakmát kellett tanul-
nom, mert haza nem mehettem. A munkám-
ban jól boldogultam, férjhez mentem. Soha
nem titkoltam, hogy állami gondozott voltam,
de azokat is megérttem, akik tartanak az elő-
ítéletektől. Saját életemben is tapasztaltam
ilyesmit. Egy családi vita hevében fejemhez
vágta, hogy bizony meglátszik, honnan jöt-
tem. Tizennyolc évesen csak annyit vártam
az élettől, hogy legyen állásom, legyen, aki
szeressen, legyen hol lehajtani a fejem. Na-
gyon sokat kínlódtunk a férjemmel, míg ed-
dig a szoba-konyháig eljutottunk. Volt, hogy
kilencen laktunk egy szobában. Sokszor érez-
tem, nem bírom tovább. Azért, ha nagy baj-
ban voltam, mindig volt, aki segített. Ötéves
házasok vagyunk. Most valamivel könnyeb-
ben élünk. Nem állunk túl jól, vagyunk
nincs. Csendesen, nyugodtan szeretnénk élni.

Tíz év távlatából

Pál huszonhat éves, pedagógus. Egy moz-
gásszerű-otthon megbízott vezetője. Gyer-
mek- és kamaszkorának legszebb éve a so-
ponyai gyermekvároshoz kötök. Akikkel ott
együtt volt, mindenkire emlékszik. Barátokat
hozott magával abból az időből. Jó volt ott
— mondja. Persze nehezebb szavakba önteni,
hogy miért.

— Egy kastély, hatalmas parkkal, ez volt a
birodalmunk. Egy emberre emlékszem a leg-
jobban, Ádám Zsigmond igazgatóra. Azt hi-
szem, miatta volt jó ott minden. Keveset volt
köztünk, mert rengeteget dolgozott, de bár-
mikor, bárki bemehetett hozzá elmondani bá-
natát, örömét. Tudtuk, hogy van, és ez na-
gyon sokat jelentett. Hogyan teltek azok az
évek? Teljesen zárt életforma, napirend, el-
foglaltságok, nem volt időm töprengeni. Min-
dennel elláttak minket, ezért, amikor önál-
lóan kellett valamiben döntenem, bizonytalan
voltam. Tizennyolc évesen éreztem először
igazán, hogy egyedül vagyok. Pedig nekem
volt hova mennem. És mégis.

Ahol dolgozik, ott kétszeres a gond. A gye-
rekek nemcsak egyedül vannak, hanem sé-
rültek is. De keményen megdolgoznak azért,

hogy szakma legyen a kezükben. Három évig
tanulnak, kertészek lesznek. És vezetőjüknek
néha saját elkeseredését is le kell győznie,
hiszen szinte naponta néz szembe azzal a na-
gyon nyilvánvaló, érezhető előítélettel, hogy
mozgásszerűt gyerekeket nem szívesen alkal-
maznak.

Egy ember nem ember?

Angélával évekkkel ezelőtt találkoztam egy
építőipari munkásszálláson. Vidám volt, csi-
nos, okos. Kereskedelmi előadóként dolgozott,
akkoriban éppen egyetemi államvizsgájára
készült. Az egyetemet estin végezte. Mögötte
volt már jó néhány nevelőotthonban töltött
esztendő, állandó tanulás, egy régebbi mun-
kásszállás, ahol tizenhatan voltak egy szobá-
ban. Egyetemi vizsgáira éjjelente a lépcső-
házban, a mosdóban készült, mert nem za-
varhatta a többieket. Mindig, mindenkinek
segített. És ahogy lenni szokott, százféle tár-
sadmunkával is megbízták. A vállalat-
nál, ahol dolgozik, jórészt az ő szava dön-
tötte el, melyik fiatal kaphat vállalati KISZ-
lakást. S közben magára gondolt a legkeve-
sebbet. Ha bántotta is, igyekezett elfeledni,
hogy udvarlói miként váltanak hangot és
maradnak el, ha egyszer-kétszer hazakísérik.
Mert bizony, az a szálló, ahol lakik, nem ép-
pen erkölcsnemesítő hatású. Tizenhat év
munkásszállón, karácsony, igazi ünnepek
nélkül, az állandó alkalmazkodás feszültségé-
ben. Fizetéséből forintonként rakta össze a
harmincezer forintot, hogy befizessen egy
garzonlakásra. És ekkor azt mondják neki,
hogy mit akar egyedül? Egy ember nem em-
ber.

— Úgy éreztem magam, mint akit szemén
köptek. Hiszen amióta az eszemet tudom, azt
kellett bizonyítanom, hogy egyedül is ember
vagyok. Ezt kaptam útravalóul a Ságvári ne-
velőotthonban. Ezért tudtam tanulni, ez volt
minden erőm, hiszen nem volt senkim. Ar-
ról pedig, hogy még nincs férjem, gyerekeim,
család, nem én tehetek, a körülményeim.
És hányan vagyunk még felnőtt fejjel, volt
intézetiek, hasonló helyzetben?!

A megszólaltatottakon kívül több fiatallal
találkoztam, akik szívesen beszéltek életük-
ről, de azt kérték, ne írjak róluk. Miért?
Mert még mindig tartanak a közvéleményben
róluk kialakult hamis képtől, az általánosítá-
soktól. Sokszor a Kék fényben szereplők két-
ségtelen bűnössége táplálja a velük szemben
kialakított előítéleteket. Pedig a nevelőot-
thonból kikerültek többsége szereti munkáját,
családot alapít, megtalálja a helyét társadal-
munkban.

Kormos Valéria